

Hali inatisha Kanda ya Ziwa*

>>Inatoka ok 1

Akurungumza na JAMHURI, mkaa menja wa Kanda ya Ziwa amesema: "Hali hu (uvuvi) haramu bila hofu) amesana tangu mwa kuna jana. Si hapa tu, ipo na maoeckana wazi katika wilaya za Muleba. Sengeremba na Ukerewe."

Ni aina hu ya uvuvi ndeo unaceewa kuhusu. Ndeu umesababisha kuadimka kwa samaki wa kila aina ndani ya Ziwa Victoria.

Uvuvu nala shughuli kubwa ya kucharisti kwa Kanda ya Ziwa na kudorita kwa kuna jana kwa wengi.

JAMHURI inatishaitu kwamba kwa takriban miezi mitatu sasa samaki maafiri cira ya kato na sangara wamecadimka cwani na kusababisha ugumu wa maisha kwa watu walioajiri au kusajira katika seka ya uvuvi.

Zana haramu, hatari

Mkaa wa Muleba mkoani Kagera aliyecomba hifadhi ya jina lake, amesema zana haramu kama makokoro, mbele na malumahiu zimeengesha kwa wingi nichimu kutoo U-ganda na Uganda.

Malumahiu ni nyuzi za nadoli zinacu kumiki kivuza dagaa ambazo harseni hata zikrikati na kuzama majini, hivyo kuendelea kuna dagaa, samaki na viumbe wengine.

"Hizi ni nyuzi hataran sana kwa kuwa hakumata hadi samaki wachanga wenye ukubwa wa inchi moja.

"Hali inatishi kwa mbaya kila siku. Lazima serikali imajili kati na kuchukua harseni za muda kuhifadhi matumizi ya zana haramu, la sivyo hata samaki wachache waliosalia nzo watakiwaha ndani ya Ziwa Victoria na kubaki naji marupu," amesema mmoja na taarifa hili akiriyeshi hofu ya wazi basa kwa namna uvuvi haramu anayofanyakia bila kufidhi.

Amedai kuwapo kwa dalili za mzungu unaotolewa na wavuvi wenye fedha kwa viengozzi wenye jukumu la, kuhinda zishimuli ya tarfa ili waruhiswe kuvuvi maeneo ya mizali za samaki; akwayoshees kidele madfisa uvuvi na wenyevit na vijji.

"Kuna tarefe za kuwapo baadhi ya viengozzi wakipataki menna serikali hili wana omegenza mazingira ya tarfa sababisha waranchi kulaumu kwamba. Serikali kuna haifanyi kazi," amesema.

Maeneo yaliyo hatarini

Maeneo yanayotajwa kowa hatarini zidi kwa uvuvi haramu ni visiwa vya Iwiza, Iramba, Bumbile, Kinjap, Rubini na Chakazimbwe vilivyoji Muleba mkoani Kagera. Laken pia mmoja ya Chato, Sengeremba na hata Magu inatajwa kuwa maeneo hatarini kwa uvuvi haramu.

"Huko vistiwani kila mwaalo kuna ukoro Kijiji cha Maru. Kisiwa cha Bumbile kina mmoja zidi ya 10 na kila mwado una makokoro kani ya matatu na matano," amesema mmoja wa Bumbile.

Makokoro hayo na nyuvi nyinyige haramu huvuu kati ya kilo 200 hadi 600 za

samaki wachanga wasatakiwa sokoni kwa wakan minjumu.

Maeneo menginje yaliyokuthi kwa uvuvi haramu ni vijji vya Kamanga na Kafurio wilayatu Sengeremba na visiwa vya Ukerewe.

Taarifa kustoka Kamanga zmeleza kuwa uvuvi haramu bujengi ushirika wa kulindana na kulindeka siri.

Kama ilivyo Bumbile, Ndolela, inzalendo mmoja mkaa wa Kamanga ameliambia JAMHURI kwa uvuvi haramu maeneo ya Kijiji cha Kusababisha hukubo pia samaki Hakuna mta niwenye jibu karibii ni nini kimeleka.

"Hapa Kamanga kuna maeneo hata mehama uvuvi wanawata samaki kwa kujitaji. Hawasopri! Utadhari nchi sasa inyang'ezwa bila kufaa sheria.

"Wanawata hadi vitarangia vya samaki. Utakadi kiherebere unageuziwa lobao na kubumbikiwa kesi," amesema.

Matumizi ya betri za 'solari'

Wakasi teknolojia mpya duniani ikitumika kuboreshi masha. hali-ni-tofauti Kanda ya Ziwa ambiro sasa uvuvi wa dagaa wimudiaji kuchagiza kwisha kwa samaki. "Stku hili samaki na dagaa hifadhiwa kwa wakili mmoja kutokana na matumizi ya taraji zenye mwanga mkaa kuanzia volti 18 hadi 20, sambamba na nyuvi ngumu.

"Wavuvi wamechaa kutumia kambai. Hizi betri za 'solari' zina mwanga mkaa sana unaomilika hadi chini kabisa ya zina na kuiwivuta pia samaki wa kawaida na kujikutii wakimweza kwenye mitego ya dagaa," amesema mmoja wa wataa habari wetu. Hili inatishaitu pamoja na kuwapo kwa sheria inayobeketeza wavuvi wa dagaa kutumia naa zenye volti tisa.

JAMHURI inatishi kuna taarifa zinazotolewa kwa mamlaka za juu kuhusu hili ya uvuvi Ziwa Victoria si sahibi, kukiwamu vifisto kwa wasamaria wema wanaotaka ukweli uwelwe hadharani.

Viengozzi wakana kuhusika

Wakizungumza kwa nyakati tofauti, Mwenyeckim wa Kijiji cha Mahiga, Bumbile, wilayani Muleba, Jovin Tiyanya na Mwenyeckim wa Kijiji cha Kamanga, Sengeremba mkoani Mwanza, Marumba Ndala, wamepanga tufuraha zinazoelekwa kwa kuo.

Wamesema katika maeneo yao hakuna uvuvi unaofanyakia kwa kumisia makokoro na nyuvi haramu na kwamba kuadimka kwa samaki kunastokana na walichokita "mababliko ya tabanchi."

Mwenyeckim wa Mahiga, Tiyanya, amekiti kuadimka kwa samaki kwenye mmoja ya kijiji hicho, akisema: "Ni ziwa lenye ndilo limefunga kutsa sarsaki Hali kama hi haifwahi kushuhudhwa kabisa." Kwa sasa hupati hata kijo mmoja ya sarakau! Wavuvi wanakwendwa kuvuvi kwenye mmoja mirefu, nayo wanaseria hukubo pia hakuna mtaa Hakuna mta niwenye jibu karibii ni nini kimeleka.

"Kwa sasa kimachovilwa ni 'visamaki' wala si samaki tulioza kuwaona. Hali ni mboji. Noflikin kitifikidhi kipindi hata hivyo 'visamaki' navyo vitakwobu ziwani," amesema Tiyanya.

Pamoja na hilo, Tiyanya amepinga kufahamu kujwapo manumizi ya nyuvi haramu, akisema nyuvi zinazotumia na wavuvi ni zerye manumida yenye kipenyo chia inchi sita na kuendelea.

Kwa upande mwangine, Mwenyeckim wa Kijiji cha Kamanga, Ndala, amesema olahisa wa samaki Ziwa Victoria hasa Kamanga umesababisha na tukio la mwaka jana ambapo samaki wengi walikuhu ziwani.

"Mwaka jana samaki wengi walikuhu na kueleka juu ya maji na hakuna sababu za kitaburu zilizotolewa hadi leo. Nasikia hili hii dionekana mtaa karibu yote kuanzia Musoma hadi Bokito.

"Tango wakan hao wavuvi wakaanza kuharamka samaki kupungua ziwani," amesema Ndala.

Kusho hivo inayungwa mkononi na Ofisi Mpendaji wa Kijiji cha Mahiga, Bugombwa Dzud, akisema vifito vya samaki vilishuhudhia kwenye mmoja ya kijiji hicho tukio jana.

Amesema wavuvi wamelezimika kuharumi visiwa vya mbaali kama Gogiba, Karagi na Kenebe karibu na Uganda kwenye mmoja mirefu laki ni mtaa samaki hawapati. "Hapa Mahiga hakuna nyuvi haramu, labda kama zinazetwa na kuharumi usiku wa manane, laki ni hata ingekuwa hivyo tugeza tu," amesema.

Alipowafurwa kusika kauli yake kuhusu hili hivo, Ofisi Uvumi Wilaya ya Muleba, Wilfred Tibendelana,

amekathia kuzungumza aktikata kwanza kibali kutoka

kwa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya

"Hata hivyo, witu sahibi katika stua hili la upungufu wa samaki Ziwa Victoria ni Taasisi ya Utafiti wa Uvumi (TAFIRI). Mimi si mtaalamu na kwa kawaada tafiti hupingwa kwa utafiti mwangine. Ninaweza nikakujibu kumbi sipo sahibi,"

amesema.

Ushuhuda wa TAFIRI

Mmoja wa maoofisa wiwandamizi wa TAFIRI aliyezungumza na JAMHURI (jini hanishidhi kwa kuwa si msemaji wa taasisi), amesema upungufu wa samaki Ziwa Victoria umesababisha na mambu mengi, akisitia kuwa charizo kikuu ni uvuvi haramu.

"Kwetu yafiti hili ujaliyartu mwaka jana tulithumio kuwa samaki wamepungua. Kuna siku tuliteja nyasi kwenye maji marefu idadi ya sasa mibilii takapatia samaki mmoja," amesema Tiyanya.

"Hili ni tifiti na nyakati kama hili siku za nyuma. Wakati huo dikwu uliota nyuvi kwa sasa mibilii, ukurata mtego unapatia kuanzia kilo 600 za samaki," amesema ofisa hivo.

Wizara kuokoa jahazi, mtaa atos uchauri

Waziri wa Mifugo na Uvumi, Mashimba Ndaku, ameliambia JAMHURI kuwa batua za haraka zenevezia kuchukuhuwa kubaini matumizi ya nyuvi haramu katika shughuli za uvuvi ndani ya Ziwa Victoria.

"Nunetumia tunu kwenda kuchunguza suali hili na Alhamisi (ya wiki hili) italez magiba. Ninakohakikisha kuwa tunazipokia opereshi ya kucakmeta witu wenye nyuvi haramu hata kama hawapendi. 'Taarifa zako (JAMHURI) tunazipokia na tuturifanyia kazi. Sisi kila taarifa kwenet na mifugo,' amesema Ndaku.

Kwa upande mwangine, Gazeti la JAMHURI limehabin kuanzia kupemvuka kwa kapao cha watu, wakimweza wakalima wa Kanda ya Ziwa.

Hili inatishaitu na kipungua iowa mrunguksi wa fedha basa baada ya kudorita kwa shughuli za uvuvi.

Mmoja wa wakulima wa mthogo wilayani Muleba, Festard Fulela, ameliambia JAMHURI kwamba bushara yake imcyumba kwa kuwa wateja wake, wavuvi, kwa sasa harawa fedha za kutosha.

"Matajiri walokosa jinai wamepunguza wafanyakazi kwenye shughuli za uvuvi, kwa hivo swiezi kipeleka mmoja mkaabu kama zamani. Sasa hivi niafikima namna nyinyige ya kufanya bushara hili ya mthogo," amesema Fulela.

Watalyabushara wanaopeleka samaki wiwandamizi wanadawa kulkumbu na hofu ya kushuhudhia kufanya mirejesho ya mukopo walixchukia benki biada ya uvuvi kuyumba. Mmoja wa watalyabushara hao, mmoja wa Mugaza wilayani Chato, Juvinary Atwendi, amesema ameanza kurejesha nyumbani vifaa vya kusakura samaki ya tafatife bushara nyinyige istohusiana na uvuvi.

"Mitaji ya watu tasa hivi inakazia mino, nja nzuri ya kupokea ni kuacha bushara hili kwa muda," amesema Atwendi. Atwendi anishauzani serkali kufunga shughuli za uvuvi kwa walau miezi mitatu au hata minne ili kutoa nafasi ya samaki kuzaliana.

Waziri wa Mifugo na Uvumi, Mashimba Ndaku

Wafugaji waechezwa fursa za ujenzi bomba la mafuta

Na Lucas Raphael, Tabors

WAFLA ALI wiliyani Iganga mukamini Tabors wamsetakila kuchanganya tunda ya ujui wa mifadi wa bora la mafuta kuteka Hoima Ujungi kazi Ujungoleza! Tunda kipitia wiliyani hiiyo katta eneo lo kuuza le ukosya choi myata Usanii huo ulilekwa paa na Mkuu ngeesi Almedai wa Mamaka ya Mi Mdogo Igusij Joseph Simba zipotikwa akizungumzia na Habari LPO. Alisema wafugaji wana katali kuhiva ya kuudaka na mifadi huu.

Alisema mifadi huo andao upo katika hama za mifadi kuuza ulilekwa zospita kama ando za wiliyani hiiyo na kigengi a inoyi ya vitu vya kusidida nusini i aliki eevi hilo.

Alisemba kuuza wakili wa upesi wa bora bado mifadi wakilishi hukumu misambizi ikirano chakula vifwani. Kuvyeo abu vima, mifadi ni mifadi huu ya kawataki sepi gari wa koku, mbsizi, ogombe na hata kuuza rayen.

"Wafugaji weta jandea! Kubwa hukumu ya kihusu kuuza mifundi na waliyakazi wakilishi, mifadi wiliyani kuuza mifadi huu na ng'ombe kuhika wiliyani mifadi ne waze kuuza hukumu huu," alisemba.

Simpesi alisemba kuuza igoo na mifadi huu na mifadi mifadu kwezilishi na wakazi wa wiliyani hiiyo, hiiyo kila mifadi arahisi a kuyasias mifadu hukumu eozote coh zipatikane na ujengenezee kipate.

Aldha alisemba wilo kwa wafimyabandara, mifadi huu na wiliyani hukumu na usafin kujipanga vifwani ili mifadi utakipanga hukumu eozote zitakubutapikiz cipatikane.

Mifadi huu ya Mdogo wa mamaki huu, Andreas Katona alisemba wiliyani huu na hosa Mi = a Iganga ujenzi huu kuuza na mifadi mifadi ambayo ni chario kizuri tisaspato ja sezananchi, halimashauri na talifa kwa upanilia.

Alifalma kuuza mifadi huu ni fursa muhimu inayowesta kuhimatisha teknika ya mifugo na usuri kutolokana na idadi kuhiva ya mifugo iliyopo. Aldha kuuza ng'ombe wapo 687,911, mifadi 378,051, kundoo 213,755, kuku 1,551,253 na ziguruwe 62,528.

Alisemba alata ya kuhimatisha mifadi kuhimatisha ofungi wa kisan siku amo kuhimatisha na kuhorusha mifadi huu kuhusani mazenje, mafiko ya mifugo na samaki na budi ili kuhakikisha wafugaji wanamu-faika zaadi.

Ru

Na Yohana

WAPU VU ostariati tare hukumu mifadi huu wa keli kahesenda h kwenye mifadi. Hukumu mifadi na wiliyani hiiyo wa Wiliyani Hatala na al budi ya hadi wa zilani wa k

Kij... wa

Na Muhidi

JESHI la viuma lii wa Mtaa Manispaa y umri wa mi tuhuma za wawili wa wa Shule ya Tembo iliyopas huu.

Alikango wa habari o Kamanda wa Ravuma, Jos pli jeshi hilohingine in mtaa 19 firi huu) kwa bi wakito wata